

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

14/3238

20.02.2015

1. Forslag til forskriftsendringer for mer effektiv felling av jerv

2. Oppretting av inkurie i viltloven

1. Innledning

Klima- og miljødepartementet sender med dette på høring forslag til midlertidige og permanente endringer i gjeldende regelverk for å øke muligheten for å effektivisere lisensfelling av jerv.

Videre foreslår departementet endringer i viltloven § 35. Endringene omfatter bl.a. gjeninnføring i loven av en hjemmel for Miljødirektoratet til å bestemme at felling kan utføres uten hensyn til de regler som ellers gjelder etter loven.

Nedenfor følger en nærmere redegjørelse for forslagene. For å avgi høringsuttalelse kan man bruke den digitale løsningen for høringsuttalelse på Klima- og miljødepartementets høringside. Høringsfristen er 7. april 2015.

Liste over høringsinstansene ligger ved. Instansene bes å vurdere om forslaget bør forelegges for eventuelle underordnede organer.

2. Felling av jerv

2.1. Bakgrunn

Jerv (*gulo gulo*) er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2010. Det betyr at jerv har svært høy risiko for å dø ut fra norsk natur.

Stortinget har fastsatt nasjonale mål for antall årlige ynglinger av ulv, bjørn, gaupe og jerv,

altså ungekull for hver rovviltart. Bestandsmålet for jerv er 39 årlige ynglinger av jerv. Disse skal fordeles på følgende rovviltregioner:

Region 3 Oppland: 4 ynglinger

Region 5 Hedmark: 5 ynglinger

Region 6 Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag: 10 ynglinger

Region 7 Nordland: 10 ynglinger

Region 8 Troms og Finnmark: 10 ynglinger.

Det ble registrert 52 ynglinger av jerv i 2014, av disse ble 12 ungekull tatt ut ved såkalte hiuttak i tillegg til ytterligere en yngling hvor den eneste ungen i kullet ble funnet død av Statens naturoppsyn (SNO) da hiuttaket skulle gjennomføres. Data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt gir et anslag over vinterbestanden av jerv på om lag 340 voksne individer på landsbasis i 2014. I 2013, 2012 og 2011 var det henholdsvis 350, 395 og 385 voksne individer av jerv i Norge.

I Norge finnes jerv først og fremst i fjellområdene langs riksgrensa mot Sverige og Finland, fra Hedmark og nordover. Det finnes en mindre bestand i sentrale fjellstrøk sørvest i Norge. I dag er det relativt liten utveksling av individer mellom bestandene av jerv i Norge, og den fåtallige sørvestlige delbestanden er av Norsk institutt for naturforskning vurdert som sårbar.

DNA-resultatene av innsamlet ekskrementer bekrefter tidligere antakelser fra Norsk institutt for naturforskning om at vi i Norge har tre delbestander av jerv, som skiller seg genetisk fra hverandre. Det er en nordlig delbestand i Troms, Finnmark og Nord-Finland, en sørvestlig delbestand i Sør-Norge vest for Østerdalen, og en østlig bestand (Hedmark øst for Østerdalen og nord til og med Nordland fylke og Sverige).

De siste årene har bestanden av jerv ligget godt over bestandsmålet. I 2012 ble det registrert 68 ungekull, og av disse ble det gjennomført hiuttak av 17 kull. I 2013 ble det registrert 44 ungekull, hvorav 4 hiuttak ble gjennomført. Dette er en nedgang på 35 %. I 2014 ble det som beskrevet over igjen registrert en økning i antall ynglinger. Alle rovviltregionene med fastsatt bestandsmål ligger på eller over bestandsmålet i forhold til antall ynglinger.

Informasjon om bestanden av jerv gjøres ved å registrere hvor mange ungekull det blir født hvert år, og ved hjelp av sporinger på snø og innsamling og analyse av innsamlede hår og ekskrementer. Det er SNO som kontrollerer hiplasser for yngleaktivitet. SNO er også sentrale ved innsamling av materiale for DNA-analyser, men med en betydelig grad av medvirkning fra lokalbefolkningen. Rovdata har ansvaret for å kvalitetssikre og sammenstille data og rapporterer resultatene til Miljødirektoratet. Årlig bestandsstatus for jerv rapporteres 1. oktober hvert år.

Som det fremgår ovenfor, skjer en stor del av uttakene av jerv gjennom hiuttak. Hiuttak er en fellingsmetode som er kontroversiell, samtidig som den er krevende både mht. menneskelige og økonomiske ressurser. Det er derfor et mål å redusere omfanget av hiuttak og i stedet effektivisere lisensfellingene. På denne bakgrunn har Klima- og miljøministeren uttalt at hun

vil se nærmere på tiltak som kan effektivisere lisensfelling av jerv og som gjelder bruk av snøskuter til uttransportering av åte og åtebu, bruk av kunstig lys ved åtejakt på jerv og bruk av kameraovervåking/elektronisk overvåking av fangstbås for jerv.

Klima- og miljødepartementet har på bakgrunn av statsrådens signaler mottatt tre søknader fra henholdsvis Sogn, Nordland og Grong som alle gjelder prosjekter og tiltak knyttet til målet om å effektivisere lisensfelling av jerv.

Beitelaga i Indre Sogn ønsker å gjennomføre et 3-årig prosjekt der man prøver ut åtejakt, kunstig lys på åte, jervebås med kameraovervåking og persontransport med snøscooter. Et pågående jerveprosjekt i Nordland, Prosjekt Utmark, ønsker å prøve ut tiltak som gjelder persontransport med snøscooter til åtebu, bruk av kunstig lys på jerveåte og utprøving av jervebås med kameraovervåking. Videre ønsker Grong videregående skole, i samarbeid med SNO, å bruke kunstig lys på åte i forbindelse med opplæring i åtejakt.

Klima- og miljødepartementets vurderinger og forslag når det gjelder disse virkemidlene fremgår nedenfor.

2.2 Bruk av kunstig lys ved åtejakt på jerv

Viltloven § 20 tredje ledd slår fast at bruk av kunstig lys i jaktøyemed er forbudt. Lovbestemmelsen inneholder imidlertid også enkelte unntak, bl.a. er kunstig lys tillatt ved åtejakt på rødrev, når lyskilden er fast montert, jf. § 20 tredje ledd bokstav a). Det følger av § 20 femte ledd at Klima- og miljødepartementet ved forskrift kan tillate at kunstig lys benyttes ved åtejakt på andre arter enn rødrev. Bestemmelsen trådte i kraft 1. juni 2014.

Departementet ønsker å holde fast ved viltlovens restriktive holdning til bruk av kunstig lys i jaktøyemed. Dette synet er godt begrunnet i hensynet til dyrevelferd og til sikkerhet. Samtidig har dagens praksis når det gjelder felling av jerv, som tidligere nevnt, problematiske sider som gjør det ønskelig å prøve ut noen nye virkemidler. Departementet er derfor kommet til at det er ønskelig å fastsette en begrenset forskriftsbestemmelse som tillater at fastmontert kunstig lys benyttes ved åtejakt på jerv. Forskriftsbestemmelsen vil etter departementets forslag få et geografisk virkeområde som begrenses til prosjektområdene for prosjektene departementet har mottatt søknader fra. Disse prosjektområdene fastsettes i samråd med Fylkesmannen. Forskriftsbestemmelsen skal være midlertidig, dvs. at man etter en utprøvsperiode på ca. tre år skal vurdere om virkemidlene er effektive og forsvarlige ved lisensfelling av jerv. Departementet anser at en slik utprøving vil gi et godt grunnlag for å vurdere om det bør åpnes for bruk av kunstig lys ved åtejakt på jerv på mer generell og permanent basis.

Departementet har i sin vurdering bl.a. sett på hvilke forpliktelser som følger av Europarådets konvensjon av 19. september 1979 vedrørende vern av ville europeiske planter og dyr og deres leveområder (Bernkonvensjonen). Bernkonvensjonen artikkel 8 slår fast at når det gjelder "fangst og dreping" av vill fauna i vedlegg III eller (unntaksvis) vedlegg II til konvensjonen, skal bl.a. de metoder som er angitt i vedlegg IV til konvensjonen være forbudt. Vedlegg IV omfatter bl.a. "Kunstige lyskilder". Artikkel 9 i konvensjonen slår imidlertid fast at hver kontraherende part kan gjøre unntak bl.a. fra bestemmelsene i artikkel 8 "under

forutsetning av at det ikke er noen annen tilfredsstillende løsning og at unntaket ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse”, bl.a. for å avverge ”alvorlig skade på husdyr”.

Vilkårene om avverging av alvorlig skade på husdyr og om at unntaket fra konvensjonens regler ikke må være skadelig for bestandens overlevelse, blir ivaretatt gjennom selve fellingsvedtaket og saksbehandlingen i forbindelse med vedtaket. Det må imidlertid gjøres en vurdering av om det finnes noen annen tilfredsstillende løsning enn å benytte kunstig lys. Det faktum at det er så vanskelig å felle jerv, og at alternativene (som hiuttak) er problematiske, taler etter departementets syn for å se vilkåret som oppfylt.

Departementet foreslår på denne bakgrunn en ny bestemmelse i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst med følgende ordlyd:

§ 29a. Kunstig lys ved åtejakt på jerv

Fast montert kunstig lys kan benyttes ved åtejakt på jerv i prosjektområdene tilknyttet beitelaga i Sogn sin utprøving av mer effektiv lisensfelling av jerv, og utprøvingen i Nordland ”Prosjekt Utmark”. Likeledes kan fast montert kunstig lys benyttes ved opplæring i åtejakt på jerv i regi av Grong videregående skole og Statens naturoppsyn. Avgrensningen av prosjektområdene skjer i samråd med Fylkesmannen.

Bestemmelsene i første ledd gjelder til og med 15. februar 2018.

2.3 Bruk av snøscooter ved uttransportering av åte, åtebu og fangstbås og ved tilsyn med fangstbås

Beitelaga i Sogn og ”Prosjekt Utmark” ønsker i sine forsøksprosjekter å kunne ta i bruk snøscooter til etablering og drift av åter og jervebåser og transport av jegere til og fra jaktområdene.

Departementet har vurdert hvorvidt det er adgang til slik aktivitet i medhold av gjeldende rett. Motorferdsel reguleres av lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven) og forskrift 15. mai 1988 nr. 356 for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag. Lovens § 3 slår fast at i utmark og vassdrag er motorferdsel ikke tillatt med mindre annet følger av loven eller vedtak med hjemmel i loven. Det fremgår av lovens § 2 at bl.a. opparbeid veg som ikke er brøytet for kjøring med bil regnes som utmark.

I forskriften § 6 heter det: ”I unntakstilfelle kan kommunestyret - eller et annet folkevalgt organ som kommunestyret bestemmer - etter skriftlig søknad gi tillatelse til kjøring utover § 2 - § 5, dersom søkeren påviser et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum.”

Det fremgår av merknadene til bestemmelsen at den skal praktiseres strengt, og ulike situasjoner omtales. I omtalen av det mest nærliggende eksempelet heter det: ”Transport av utstyr og utbytte ved jakt, fangst eller fiske (...) oppfyller som hovedregel ikke kriteriene i

forskriftens § 6 og kan således ikke tillates.” Miljøforvaltningen har i tilsvarende saker tidligere tolket forskriften § 6 slik at det i helt spesielle tilfeller etter en konkret vurdering kan være anledning til å gi dispensasjon til utkjøring av båser og åte i forbindelse med lisensfelling. Videre er forskriften § 6 tolket slik at det ikke er adgang til å bruke snøskuter til rutinemessig inspeksjon av fangstredskap for å kontrollere om store rovdyr eller annet vilt har gått i fella. Det er heller ikke anledning til å transportere lisensjegere ut til åteplasser hjemlet i forskriften § 6. Dispensasjoner med et slikt innhold vil ikke være i tråd med de strenge retningslinjer som ligger til grunn for bestemmelsen.

Etter departementets vurdering kan gjeldende regelverk (§ 6) i helt spesielle tilfeller benyttes for å tillate uttransportering av åte, åtebu og fangstbåser for jerv gjennom dispensasjoner, dersom kommunene kommer til at de ønsker å gi tillatelse. Når det gjelder beitelaga i Sogn og ”Prosjekt Utmark” sine prosjekter kan nettopp det forhold at det dreier seg om praktisk utprøving med sikte på å effektivisere lisensfelling av jerv tale for å se disse sakene som slike spesielle tilfeller. Kommunene må imidlertid vurdere behovet for motorisert transport nøye i hvert enkelt tilfelle. Det må også innhentes tillatelse fra grunneier for å få kjøre på vedkommendes grunn.

Paragraf 6 innebærer etter departementets syn ikke hjemmel for å gi tillatelse til slik øvrig transport som beitelaga i Sogn og ”Prosjekt Utmark” ønsker å foreta, for eksempel bruk av snøscooter til inspeksjon av fangstbåser eller til å transportere lisensjegere til og fra fangstbåser og åteplasser.

Departementet har vurdert hvorvidt regelverket for motorferdsel bør liberaliseres på enkelte punkter når det gjelder motorferdsel i forbindelse med lisensfelling av jerv. Som nevnt innledningsvis er det ønskelig å effektivisere dagens lisensfelling av jerv slik at en reduserer behovet for uttak gjennom metoder som felling fra helikopter og hiuttak. Samtidig er det på det rene at økt motorferdsel kan medføre betydelige ulemper. Økt støy og trafikkbelastninger i utmark er negativt bl.a. for friluftsliv og for sårbart naturmangfold, og for muligheten til å oppleve uberørt, stille natur. Jerven har i dag et utbredelsesområde som omfatter store deler av landet med unntak av deler av Sør-Norge, og en liberalisering av regelverket for eksempel knyttet til persontransport av jegere ved lisensfelling vil dermed ha potensial for en betydelig økning i motorferdselen i utmark.

Etter en avveining mellom ulike hensyn ønsker departementet å fremme forslag om endring av dagens regelverk på to punkter. Det foreslås for det første at det innføres en generell adgang, altså ikke begrenset til de omtalte prøveprosjektene, til å søke om tillatelse til bruk av snøscooter når det gjelder utkjøring av åtebuer, åte og jervebåser i forbindelse med felling av jerv.

For det andre foreslås det at det, som en prøveordning, inntas en egen bestemmelse i forskriften som er avgrenset til de to prøveprosjektene. Bestemmelsen innebærer at lisensjegere som omfattes av prosjektene kan søke kommunen om tillatelse til å bruke snøscooter for å bevege seg til og fra jervebåser i inspeksjonsøyemed. I likhet med den foreslåtte bestemmelsen om bruk av fastmontert kunstig lys er det meningen at denne

bestemmelsen skal være av begrenset varighet. Etter at det planlagte prøveprosjektet i Sogn på tre år er over, må man gjennomgå erfaringene og vurdere om hjemmelen bør omgjøres til en mer permanent og generell ordning.

For begge de foreslåtte bestemmelsene er det lagt inn vilkår og føringer som skal sikre at hensynet til bl.a. naturmangfold og friluftsliv i størst mulig grad ivaretas. Kjøringen skal skje etter bestemte traseer som angis i kommunens vedtak. Traseene skal ikke gå gjennom verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder. Videre skal det ved fastsetting av traseer tas hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet og hensyn til naturmangfold og bolig- og hytteområder.

Disse vilkårene og føringene samsvarer delvis med det som foreslås i Prop. 35 L (2014-2015) når det gjelder hjemmel for å fastsette løyper for kjøring med snøscooter for fornøylesformål (forslaget til endring i § 4 a i motorferdselloven), og det vises til drøftelsene der.

Konkret foreslår departementet følgende nye bestemmelse i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag:

§ 6a. Kommunen kan etter søknad gi tillatelse til bruk av snøscooter på vinterføre for utkjøring av jervebåser, åte og åtebuer i forbindelse med felling av jerv. For beitelaga i Sogn sin utprøving av mer effektiv lisensfelling av jerv, og utprøvingen i Nordland "Prosjekt Utmark", kan kommunen etter søknad også gi tillatelse til bruk av snøscooter på vinterføre for transport til og fra jervebåser i forbindelse med tilsyn. Bestemmelsen i annet punktum gjelder til og med 15. februar 2018.

Kjøring som nevnt i første ledd skal skje etter bestemte traseer som angis i kommunens vedtak. Traseene skal ikke gå gjennom verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder. Videre skal det ved fastsetting av traseer tas hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet og hensyn til naturmangfold og bolig- og hytteområder.

Paragraf 7 i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag inneholder bestemmelser som gjelder for tillatelser fra kommunen til bruk av snøscooter og andre motorkjøretøy. Det fremgår bl.a. at det kan settes vilkår for tillatelsen, at tillatelsen kan tidsbegrenses, at tillatelsen skal medbringes under transport og om nødvendig vises fram, og at kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen. Klima- og miljødepartementet foreslår at § 7 også kommer til anvendelse på kommunens vedtak etter den nye, foreslåtte bestemmelsen, § 6 a. Paragraf 7 første ledd første punktum får dermed følgende ordlyd:

§ 7. For tillatelse etter § 5, § 5a, § 6 og § 6a kan det settes vilkår, bl.a. om at kjøring skal skje etter angitte traseer.

2.4 Kameraovervåking/elektronisk overvåking av fangstbåser for jerv

Beitelaga i Sogn og "Prosjekt Utmark" ønsker i sine forsøksprosjekter også å kunne ta i bruk kameraovervåking/elektronisk overvåking av fangstbåser for jerv, i stedet for fysisk tilsyn.

Bruk av jervebås reguleres av forskrift 22. mars 2002 nr 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst (utøvelsesforskriften) § 31 a), som slår fast at bås til levende fangst av jerv er tillatt når fylkesmannen har gitt tillatelse for den enkelte bås.

Forskriften § 32 slår blant annet fast at fangstredskaper ikke skal utplasseres i områder hvor alminnelig ferdsel medfører at det kan oppstå fare for mennesker eller husdyr.

§ 34 omhandler krav om tilsyn. Første ledd lyder: ”Bruker av fangstredskap som fanger viltet levende plikter å føre tilsyn med fangstredskapet minst en gang hvert døgn. Ved fangst av villmink, gaupe og jerv skal det minst føres tilsyn hver morgen og kveld. Brukeren plikter straks å slippe fri fredet viltart eller viltart som ikke tillates fanget i vedkommende redskap”.

I Miljødirektoratets veileder til forskriften heter det at tilsyn med bås skal være fysisk tilsyn på stedet ved båsen, men slik at det ved fangst av jerv og gaupe kan visuelt tilsyn aksepteres i de tilfeller fangstområdet/fangstlokaliteten gir mulighet for det. Visuelt tilsyn defineres som at båsen kontrolleres på avstand ved hjelp av kikkert/teleskop. Kravet er at lisenshaveren med sikkerhet kan fastslå om båsen er gildret eller ikke, det vil si om dyr har gått i fella eller ikke. Eksempler på dette er når båsen er plassert i nærheten av lisenshavers bosted, eller i nærheten av vei.

Slik dagens regelverk er blitt fortolket og praktisert er det ikke åpnet for bruk av kamera/elektronisk overvåking som eneste tilsynsform ved bruk av fangstbås for jerv.

På bakgrunn av de mottatte søknadene har Klima- og miljødepartementet vurdert om regelverket bør liberaliseres på dette punkt. Departementet ser at en adgang til å benytte kameraovervåking/elektronisk overvåking av fangstbås for jerv som eneste metode for tilsyn, vil gjøre det enklere å benytte jervebås som fellingsmetode. Samtidig har en slik praksis klare etiske betenkeligheter. Viltloven stiller krav om human jaktutøvelse, dvs. at jakt skal utøves på slik måte at viltet ikke utsettes for unødige lidelser. Vilt som fanges levende blir utsatt for stress, og det er derfor viktig med strenge tilsynsregler i fangstsammenheng. En jerv som blir stående over lengre tid i en fangstbås kan gi en dyrevelferdsmessig svært uheldig situasjon grunnet høyt stressnivå og/eller skader ved rømmingsforsøk m.v. Noe av formålet med kameraovervåking/elektronisk overvåking er, slik departementet oppfatter det, at jervebåsen skal kunne plasseres lengre unna jegerens bolig og på mer utilgjengelige steder enn det som er praktisk dersom fysisk tilsyn eller visuelt tilsyn med kikkert/teleskop må foretas. Dette øker imidlertid risikoen for at en fanget jerv blir stående i båsen over for lang tid under dårlig vær. I søknaden fra Beitelaga i Sogn legges det opp til at båsen deaktiveres i forkant av perioder med dårlige værforhold. Dårlige værforhold kan imidlertid komme uventet, og departementet ser ikke at det eksisterer gode løsninger som ivaretar jervens velferd dersom værforhold gjør at jegeren ikke kan ta seg fram til fangstbåsen. Ved bruk av kameraovervåking/elektronisk overvåking som eneste metode for tilsyn har departementet også betenkeligheter når det gjelder muligheten for å kontrollere tilsynshyppigheten

Departementet ønsker på nåværende tidspunkt ikke å ta stilling til om det bør åpnes for bruk av kameraovervåking/elektronisk overvåking av fangstbåser for jerv. Departementet ønsker imidlertid innspill fra høringsinstansene på denne problemstillingen som ledd i en bredere og grundig vurdering av om det bør åpnes for kameraovervåking av fangstbåser for jerv eller ikke.

3. Endring i viltloven – retting av feil

Da naturmangfoldloven ble vedtatt 19. juni 2009 ble det samtidig foretatt endringer i flere andre lover. En av disse lovene var viltloven. I viltloven ble flere bestemmelser fjernet, bl.a. §§ 12, 13 og 14a. Paragraf 12 første ledd første punktum lød som følger:

”Etter nærmere forskrift som Kongen fastsetter kan departementet, *uten hensyn til de regler som ellers gjelder*, iverksette felling av eget tiltak eller gi tillatelse til felling av et bestemt antall individer av bjørn, jerv, ulv og gaupe for å forhindre skader på bufe eller tamrein.” (vår uth.).

Paragraf 14 a første ledd lød som følger:

”Direktoratet eller den det bemyndiger kan, *uten hensyn til de regler som ellers gjelder*, av eget tiltak iverksette felling av vilt, når dette anses nødvendig for å ivareta offentlige interesser av betydning, herunder å forhindre skade på person, vesentlig skade på eiendom som ikke omfattes av § 12 og § 13, eller skade på naturlig fauna, flora eller økosystemer.” (vår uth.).

Formuleringen ”uten hensyn til de regler som ellers gjelder” innebar at myndighetene kunne sette til side de restriksjoner som ellers følger av viltlovens bestemmelser om jakt, herunder når det gjelder bruken av jakt- og fangstmetoder, ved beslutning om felling etter § 12 og § 14 a. Formuleringen er nærmere omtalt i Ot.prp. nr. 9 (1980-81) s. 51 og i Ot.prp. nr. 37 (1999-2000) s. 10 og s. 22 . I omtalen i Ot.prp. nr. 37 (1999-2000) presiseres det at i lys av alminnelige forvaltningsrettslige regler og Bernkonvensjonens regler vil det likevel være et avveiningssspørsmål hva som kan og bør tillates i det enkelte tilfelle.

Paragrafene 12, 13 og 14a er forutsatt erstattet av naturmangfoldloven § 18 som omhandler uttak av vilt for en rekke ulike formål. Den tidligere bestemmelsen i viltloven § 12 og § 14a om at myndighetene kan iverksette eller gi tillatelse til felling ”uten hensyn til de regler som ellers gjelder”, er imidlertid ikke erstattet av noen tilsvarende bestemmelse i naturmangfoldloven § 18 eller andre steder.

Forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9 tredje ledd gir Fylkesmannen adgang til å knytte vilkår bl.a. om metoder for felling til en skadefellingstillatelse. Det fremgår av kommentarene til bestemmelsen at Fylkesmannen kan sette til side de regler som ellers gjelder i viltloven om jakt, herunder jakt- og fangstmetoder. Viltloven § 14a, herunder bestemmelsen ”uten hensyn til de regler som ellers gjelder”, er inntatt i rovviltforskriften § 13 (med den begrensning av den gjelder for rovvilt). Selv om viltloven §§ 12 og 14a er opphevet, gjelder disse bestemmelsene i rovviltforskriften fortsatt. Grunnen er naturmangfoldloven § 77, som slår fast at forskrifter med hjemmel i bestemmelser som oppheves eller endres ved naturmangfoldloven, står fortsatt ved lag inntil Kongen bestemmer annet. Bestemmelsene i rovviltforskriften §§ 9 og 13 anses i dag å gi tilstrekkelig

rettslig grunnlag til å fravike de bestemmelser som i utgangspunktet kan være til hinder for effektiv skadefelling av rovvilt.

Departementet legger til grunn at det skyldes en inkurie at ikke lovbestemmelsene som gir miljømyndighetene adgang til å fravike «*de regler som ellers gjelder*», er videreført. Det er ønskelig å gjeninnføre disse bestemmelsene, og departementets forslag til endring i viltloven § 35 nedenfor innebærer i hovedsak en slik gjeninnføring. På grunn av rovviltforskriftens bestemmelser er behovet for lovendring ikke helt akutt, men det vil komme opp dersom det f.eks. blir aktuelt å revidere gjeldende rovviltforskrift.

Departementet foreslår endring i viltloven § 35 også av andre grunner. Det følger av viltloven § 27 at grunneier har enerett til jakt og fangst. Viltloven § 35 gjør unntak fra dette prinsippet ved felling. Bestemmelsen har i dag følgende ordlyd:

”For felling av vilt i henhold til lovens § 12, § 13 og § 14a kan direktoratet bestemme at felling kan utføres av andre enn den jaktberettigede”.

Som tidligere nevnt er viltloven §§ 12, 13 og 14 a opphevet og erstattet av naturmangfoldloven § 18 om uttak av vilt for ulike formål. § 12 omfattes av naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b) og tredje ledd. § 13 er erstattet av naturmangfoldloven § 18 fjerde ledd. § 14a omfattes av naturmangfoldloven § 18 tredje ledd.

Det er uheldig at det i viltloven § 35 vises til lovbestemmelser som er opphevet. På denne bakgrunn, og på bakgrunn av behovet for å gjeninnføre lovbestemmelsene som gir miljømyndighetene adgang til å fravike «*de regler som ellers gjelder*», foreslår departementet at viltloven § 35 endres til følgende:

*§ 35. (unntak ved felling fra regler om jakt og fangst)
Ved felling av bjørn, jerv, ulv og gaupe for å forhindre skade på bufe og tamrein og ved felling av vilt i henhold til naturmangfoldloven § 18 tredje ledd, kan Miljødirektoratet bestemme at felling kan utføres uten hensyn til de regler som ellers gjelder, herunder at felling kan utføres av andre enn den jaktberettigede. Myndigheten til å bestemme at felling kan utføres av andre enn den jaktberettigede, gjelder likeledes ved felling etter naturmangfoldloven § 18 fjerde ledd.*

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene antas ikke å ha vesentlig økonomisk eller administrativ betydning.

5. Forslag til lov- og forskriftsendringer

I forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst skal ny § 29a lyde:

§ 29a. Kunstig lys ved åtejakt på jerv

Fast montert kunstig lys kan benyttes ved åtejakt på jerv i prosjektområdene tilknyttet beitelaga i Sogn sin utprøving av mer effektiv lisensfelling av jerv, og utprøvingen i Nordland "Prosjekt Utmark". Likeledes kan fast montert kunstig lys benyttes ved opplæring i åtejakt på

jerv i regi av Grong videregående skole og Statens naturoppsyn. Avgrensningen av prosjektområdene skjer i samråd med Fylkesmannen.

Bestemmelsene i første ledd gjelder til og med 15. februar 2018.

I forskrift 15. mai 1988 nr. 356 for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag gjøres følgende endringer:

Ny § 6a skal lyde:

§ 6a. Kommunen kan etter søknad gi tillatelse til bruk av snøscooter på vinterføre for utkjøring av jervebåser, åte og åtebuer i forbindelse med felling av jerv. For beitelaga i Sogn sin utprøving av mer effektiv lisensfelling av jerv, og utprøvingen i Nordland "Prosjekt Utmark", kan kommunen etter søknad også gi tillatelse til bruk av snøscooter på vinterføre for transport til og fra jervebåser i forbindelse med tilsyn. Bestemmelsen i annet punktum gjelder til og med 15. februar 2018.

Kjøring som nevnt i første ledd skal skje etter bestemte traseer som angis i kommunens vedtak. Traseene skal ikke gå gjennom verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder. Videre skal det ved fastsetting av traseer tas hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet og hensyn til naturmangfold og bolig- og hytteområder.

Paragraf 7 første ledd første punktum skal lyde:

§ 7. For tillatelse etter § 5, § 5a, § 6 og § 6a kan det settes vilkår, bl.a. om at kjøring skal skje etter angitte traseer.

I lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt skal § 35 lyde:

*§ 35. (unntak ved felling fra regler om jakt og fangst)
Ved felling av bjørn, jerv, ulv og gaupe for å forhindre skade på bufe og tamrein og ved felling av vilt i henhold til naturmangfoldloven § 18 tredje ledd, kan Miljødirektoratet bestemme at felling kan utføres uten hensyn til de regler som ellers gjelder, herunder at felling kan utføres av andre enn den jaktberettigede. Myndigheten til å bestemme at felling kan utføres av andre enn den jaktberettigede, gjelder likeledes ved felling etter naturmangfoldloven § 18 fjerde ledd.*

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Solveig Paulsen
Seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Adresseliste

Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Finansdepartementet	Postboks 8008 Dep	0030	OSLO
Justis- og beredskapsdepartementet	Postboks 8005 Dep	0030	OSLO
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Postboks 8112 Dep	0030	OSLO
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Rovviltnemnda i region 1	c/o Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Rovviltnemnda i region 2	c/o Fylkesmannen i Buskerud, Postboks 1604	3007	DRAMMEN
Rovviltnemnda i region 3	c/o Fylkesmannen i Oppland, Serviceboks	2626	LILLEHAMMER
Rovviltnemnda i region 4	c/o Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Rovviltnemnda i region 5	c/o Fylkesmannen i Hedmark, Postboks 4034	2306	HAMAR
Rovviltnemnda i region 6	c/o Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER
Rovviltnemnda i region 7	c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ
Rovviltnemnda i region 8	c/o Fylkesmannen i Troms, Postboks 6105	9291	TROMSØ
Fylkesmannen i Aust-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	DRAMMEN
Fylkesmannen i Finnmark	Statens Hus	9815	VADSØ
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034, Statens Hus	2306	HAMAR
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	BERGEN
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	BODØ
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59, Statens Hus	4001	STAVANGER
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Postboks 4710 Sluppen	7468	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Fylkesmannen i Troms	Postboks 6105	9291	TROMSØ

Adresseliste

Fylkesmannen i Vest-Agder	Serviceboks 513	4605	KRISTIANSAND S
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502	MOSS
Sametinget	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Landbruksdirektoratet	Postboks 8140 Dep	0033	OSLO
ØKOKRIM	Postboks 8193 Dep	0034	OSLO
Politidirektoratet	Postboks 8051 Dep.	0031	OSLO
Naturvernforbundet	Mariboegate 8	0183	OSLO
Norges Bondelag	Postboks 9354 Grønland	0135	OSLO
Norsk Bonde- og Småbrukarlag	Øvre Vollgt 9	0158	OSLO
Norges Jeger- og fiskerforbund	Postboks 94	1378	NESBRU
Norsk Institutt for naturforskning	Postboks 5685 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Sabima	Postboks 6784 St. Olavs plass	0130	OSLO
WWF-Norge	Pb 6784 St. Olavs plass	0130	OSLO
Norges Miljøvernforbund	Postboks 593	5806	BERGEN
Miljøstiftelsen Bellona	Postboks 2141 Grunerløkka	0505	OSLO
Natur og ungdom	Postboks 4783 Sofienberg	0506	OSLO
Norsk sau og geit	Postboks 2323 Solli	0201	OSLO
NOAH for dyrs rettigheter	Osterhausgt. 12	0183	OSLO
Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk	Postboks 40	7701	STEINKJER
Foreningen Våre Rovdyr	Postboks 195	2150	ÅRNES
Kommunesektorens organisasjon	Postboks 1378 Vika	0114	OSLO
Norges Skogeierforbund	Postboks 1438 Vika	0115	OSLO
Norske Reindriftssamers Landsforbund	Postboks 508	9255	TROMSØ
NORSKOG	Postboks 123 Lilleaker	0216	OSLO
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	Namsos
Utmarkskommunenes sammenslutning	Postboks 1148 Sentrum	0104	OSLO